

Handlings- og økonomiplan 2027 - 2030

Budsjett 2027 | Kommunedirektørens forslag

Harstad kommune
Hárstták suohkan

Økonomisk omstilling – Handlings og økonomiplan 2027-2030

Vi er på rett vei – men vi er ikke i mål

Utfordringene

- For høyt driftsnivå
- Svært høy gjeld
- Flere eldre, færre elever
- Knapphet på arbeidskraft

Resultater 2026

164,8

mill. kr

Anslått årlig tiltakseffekt

Forventet drift i balanse

Fortsatt utfordringer i helse og omsorg

Veien videre

- Varige besparelser
- Nødvendige strukturendringer
- Flytte ressurser etter behov
- Lavere gjeld og større reserver

Vi må tilpasse dagens drift til morgendagens behov.

Harstad kommune
Hárstáid suohkan

Harstad har store muligheter

Positiv utvikling, høy aktivitet og nye vekstmuligheter

Samferdsel og infrastruktur

Hålogalandsveien, Harstadpakken og Rødskjær havn- og næringspark.

Forsvar og energi

Økt forsvarsaktivitet og mulige nye investeringer på norsk sokkel i nord.

Utdanning og velferd

Ny videregående skole i sentrum og Bergsodden 2.

Reiseliv og næringsutvikling

Nye muligheter for arbeidsplasser, besøkende og investeringer.

Harstad skal være en regional drivkraft.

En bærekraftig kommuneøkonomi gir oss kraft til å utvikle byen videre.

Driftsregnskap 2026

- Det forventes drift i balanse i 2026.
- Det betyr at kommunens reserver 31.12.2026 er omtrent slik som ved årets begynnelse.
- Driftsutgiftene er redusert en del, men noe av dette er engangseffekter.
- Det gjenstår ennå å få tilstrekkelig varig effekt av kostnadsreduserende tiltak for å få økonomisk bærekraftig drift.

Statsbudsjettet gir ikke økt økonomisk handlingsrom

Nasjonal inntektsvekst spises opp av lønns- og prisvekst. Harstad må derfor planlegge for uendret eller strammere realramme.

3,8 %

Nominell vekst i frie inntekter

KS-prognosen for Harstad viser samme vekst som den kommunale deflatoren.

3,8 %

Kommunal deflator

Lønn, pensjon og priser øker kostnadene tilsvarende inntektsveksten.

≈ 0 %

Omtrentlig realvekst

Det er i praksis ikke rom for generell aktivitetsvekst uten omprioritering.

Konklusjon

Det er budsjettert med frie inntekter I henhold til KS sin prognosemodell.

Kommunedirektørens budsjettforutsetning:
I tillegg er det forventet at Stortinget øker bevilgningen til kommunesektoren med 2 mrd., noe som gir Harstad 9 mill ekstra i rammetilskudd.

Hovedbudskap: Statsbudsjettet kompenserer i hovedsak for kostnadsvekst, men løser ikke Harstads underliggende økonomiske utfordringer.

Konsekvensen for Harstad: omstillingen må fortsette

Statsbudsjettet forsterker behovet for varige strukturelle grep, stram investeringsstyring og tett gevinstoppfølging.

Helse og omsorg

110–130 mill. kr

Prognostisert merforbruk i 2026. Tiltakene har så langt gitt svakere effekt enn planlagt.

Gjeld og investeringer

139 %

Anslått gjeldsgrad i 2027. Renter og avdrag reduserer kommunens omstillingsrom.

Skole og demografi

Lavere elevtall

Lavere beregnet kostnadsbehov gir lavere overføringer. Kapasitet og struktur må tilpasses.

Fond og robusthet

3,7 %

Anslått disposisjonsfond i 2027, mot langsiktig mål på minst 10 prosent innen 2035.

ANBEFALT STYRINGSRESPONS

1 Realistisk inntektsanslag

2 Varige strukturtiltak

3 Begrense investeringer

4 Månedlig gevinstoppfølging

Forutsetninger for driften 2027

- **Lønnsbudsjettet for 2027 er økt med den forventede lønnsveksten på 4,0% i henhold til forslag til statsbudsjett.**

- **Driftsbudsjettet for 2027 er økt med 1,45%, noe som er halvparten av den forventede prisveksten på 2,9% i forslag til statsbudsjett.**

    - Det forventes at tiltak som iverksettes for å få god avtaledekning, avtalelojalitet og standardisering, skal gi økonomiske effekter i form av reduserte driftsutgifter.

- **Den budsjetterte driften i 2027 er i balanse.**
  Engangstiltak i 2027 på 10 millioner er forutsatt finansiert av disposisjonsfond. De fleste av disse er vedtatte tiltak i 2026 som ikke er ferdigstilt og som derfor gir lavere forbruk i 2026.

Fellesområdet 2027-2030

- **Det er i utgangspunktet budsjettert med frie inntekter 2027-2030 i henhold til KS sin prognosemodell.**
  - Det medfører 29 millioner lavere årlig inntekt enn regjeringens anslag
  - I tillegg er det forventet 2 milliarder i økte frie inntekter ved stortingets behandling av statsbudsjettet, det vil si 9 millioner mer til Harstad kommune.

- **Det er lagt inn forventet økt rammetilskudd 2028-2030 til dekning av netto økning i demografiutgifter med henholdsvis 15, 24, 34 millioner**

- **Det er lagt inn forventet årlig realvekst 2028-2030 på 5 millioner, det vil si at forventet realvekst allerede er brukt til økte demografikostnader i økonomiplanen**

- **Det er lagt inn årlig reduksjon av rammetilskuddet i 2028-2030 med 5 millioner på grunn av reduksjon i inndelingstilskudd etter sammenslåingen med Bjarkøy kommune**

  - Ved kommunesammenslåing ville den nye kommunen normalt raskt miste enkelte statlige tilskudd som de tidligere kommunene fikk hver for seg. Inndelingstilskuddet er en overgangsordning som gjør at kommunen ikke får hele inntektsbortfallet umiddelbart etter sammenslåingen. Prinsippet er derfor: Sammenslåing → midlertidig inntektsgaranti → nedtrapping → tilskuddet faller bort.

Fellesområdet 2027-2030

- Renteutgifter er budsjettert med vilkårene i eksisterende låneportefølje frem til forfall. Etter dette, samt for nye lån, er det budsjettert i henhold til markedsprognose for utvikling av rentesatsen, egen vurdering, samt investeringsplanen med hensyn til nødvendig låneopptak

- Avdragsutgifter er budsjettert i henhold til investeringsplan, forventet utvikling i gjeld og avskrivinger

- Det er budsjettert med renteinntekter i henhold til forventet renteutvikling og utvikling i likviditet

- Det er budsjettert med pensjonspremie, premieavvik og amortisering av tidligere års premieavvik i henhold til prognose fra pensjonsleverandørene. Det er da forutsatt årlig bruk av premiefond på 40 millioner (30 i HKP og 10 i KLP).

Fellesområdet 2027-2030

- Alle inntekter fra utbytte HLK Holding (20 millioner i 2027 og 13,7 millioner i årene 2028-2030) samt midler fra Havbruksfondet (hhv 15 og 50 millioner annet hvert år) går i utgangspunktet til ordinær drift over hele økonomiplanperioden

- Det er forventet økte inntekter fra eiendomsskatt i 2027 i henhold til deflator

- Forventet driftsresultat, korrigert for bundne fond, vil da resultere i avsetning til disposisjonsfond i årene 2028-2030

Driften på tjenesteområdene 2027-2030

- **Det er gjennomført en omfattende endring i budsjettene for å få mest mulig realistiske budsjett på alle tjenesteområdene.**
    - De største endringene er at budsjettet for tilleggslønn, variabel lønn og driftsutgifter er økt vesentlig innenfor Helse og omsorg, og det er sikret at inntektene er realistiske. Dette er gjort på bakgrunn av regnskap 2025 og prognose 2026.
      Det skal dermed være mulig å drifte i henhold til budsjettrammen i 2027 så fremt man oppnår forventet effekt av de planlagte kostnadsreduserende tiltak.
    - På Integrering er samme jobben gjort, noe som har resultert i økt inntektsbudsjett og redusert utgiftsbudsjett. Det er dermed ingen økonomisk buffer på Integrering i 2027.
      Det gjøres oppmerksom på at budsjettet på Integrering er tilpasset en bosetting på 130 personer. Hvilken effekt anmodningen om bosetting av 110 personer vil medføre, må kommunedirektøren komme tilbake til så snart det er mulig i 2027.
- **Det er lagt inn forventet effekt av alle vedtatte kostnadsreduserende tiltak, det vil si at det er forventet effekt som beskrevet samt forventet fremdrift i henhold til plan.**

Helse, omsorg og velferd

- **Budsjett for tilleggslønn er økt med 18 millioner fra 2026 til 2027, og dette er i hovedsak helligdagstillegg, men også beredskapstillegg legevakten samt økte kostnader som følge av det sentrale lønnsoppgjøret**
- **Variable lønnsposter er økt med 33 millioner**
- **Driftsbudsjettet er økt med 30 millioner**
- **Det er lagt inn forventede økte demografiutgifter innen helse og omsorg med årlig 20 millioner i økonomiplanen (14 millioner i 2027)**
  - Harstad skal finansiere reelle demografiske behov, men ikke finansiere dem ved å videreføre dagens tjenestemodell uendret. De nye midlene skal brukes til å bygge den tjenestestrukturen vi trenger framover, med sterkere hjemmebaserte tjenester, forebygging, teknologi og målrettet kapasitet for de eldste.

Integrering

- Budsjett Integrering Art 1089 (stønad) er redusert med 3,1 millioner
- Budsjett driftsutgifter Integrering er redusert med 2,3 millioner
- Inntektsbudsjett Integrering er økt med 23 millioner

Momskompensasjon fra 2027

Enklere økonomistyring: merverdiavgift og kompensasjon håndteres der kostnaden oppstår

Til og med 2026 Mva-kostnad lokalt • kompensasjon sentralt → **FRA 2027** Kostnad og kompensasjon på samme ansvar/investering

D DRIFT

Netto mva-effekt = 0 på hvert ansvar

- Kompensasjonen inntektsføres på det enkelte ansvar.
- Mva skal ikke budsjetteres som en egen netto belastning.
- Styringen kan rettes mot de reelle driftskostnadene.

I INVESTERING

Fra brutto til netto investeringsramme

- Kompensasjonen føres på det enkelte investeringsprosjekt.
- Mva og kompensasjon holdes utenfor investeringsrammen.
- Enklere kalkyler og bedre prosjektstyring.

HOVEDPOENG **Fra 2027 kan virksomhetene styre etter kostnader uten mva, fordi mva og momskompensasjon utligner hverandre lokalt.**

Budsjett 2027 Kort fortalt: stramt handlingsrom, tydelig retning

Planen kombinerer økonomisk omstilling med demografisk tilpasning og fortsatt samfunnsutvikling.

Driftsbudsjett 2027

3,21 mrd. kr

Brutto driftsinntekter

Investeringer

390 mill. kr

Lånefinansiering

267 mill. kr

Bruk av lån

Netto resultat

-0,3 %

Balanse uten enganstiltak

Hovedbudskap

1. Underliggende drift er fortsatt sårbar, særlig innen helse og omsorg.
2. Vedtatte kostnadsreduksjoner må gjennomføres og erstattes raskt dersom effekt uteblir.
3. Investeringene må ned for å redusere gjeldsgraden og bygge økonomisk buffer.

Utfordringsbildet

Fem forhold presser økonomien og tjenestene samtidig.

1 **Høyt driftsnivå**

Særlig innen helse og omsorg

2 **Meget høy lånegjeld**

Høye renter og avdrag

3 **Demografisk skifte**

Færre elever, flere eldre

4 **Mangel på arbeidskraft**

Krevende rekruttering

5 **Store investeringer**

Begrenser framtidig handlingsrom

Konsekvens

Tydeligere prioritering, strukturelle grep og strengere investeringsdisiplin.

Tre nøkkeltall som må forbedres samtidig

Høy gjeld presser driften. Positive driftsresultater må brukes til å redusere gjeld og bygge buffer.

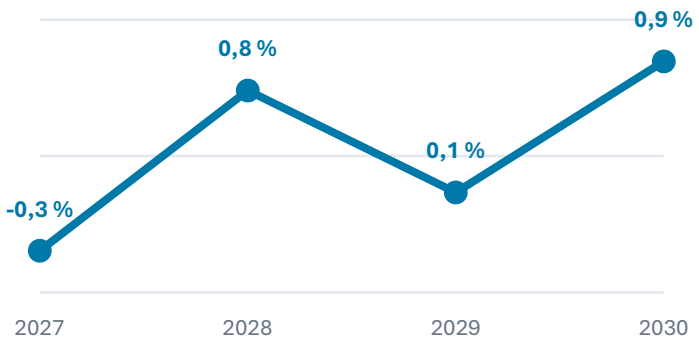
1 POSITIV DRIFT
frigjør midler til egenfinansiering og sparing

2 LAVERE GJELDSGRAD
reduserer renter og avdrag over tid

3 STØRRE DISPOSISJONSFOND
gir buffer og tid til nødvendig omstilling

Netto driftsresultat

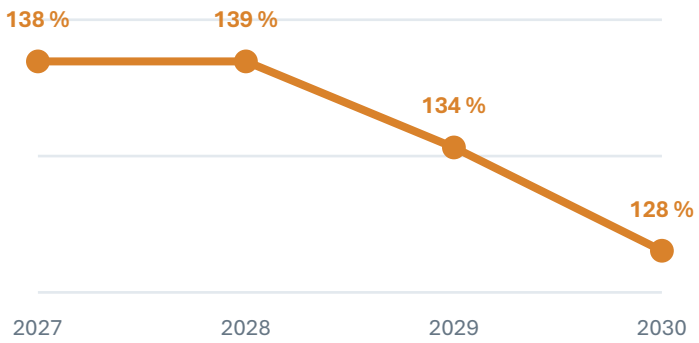
Mål: gjennomsnittlig 1,75 % innen 2035

Bedres, men er fortsatt under langsiktig mål.

Netto lånegjeld

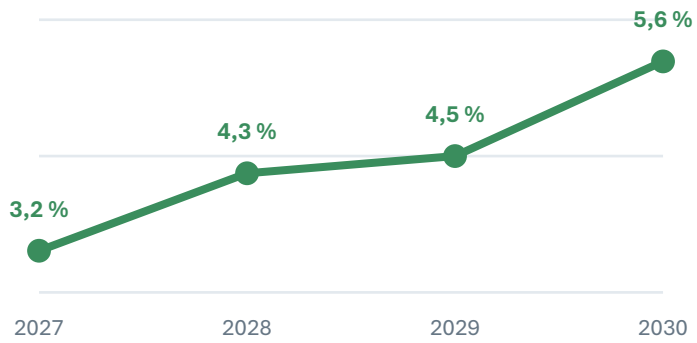
Mål: 100 % av driftsinntektene innen 2035

Faller fra 2028, men gjeldsbelastningen er fortsatt høy.

Disposisjonsfond

Mål: minst 10 % av driftsinntektene innen 2035

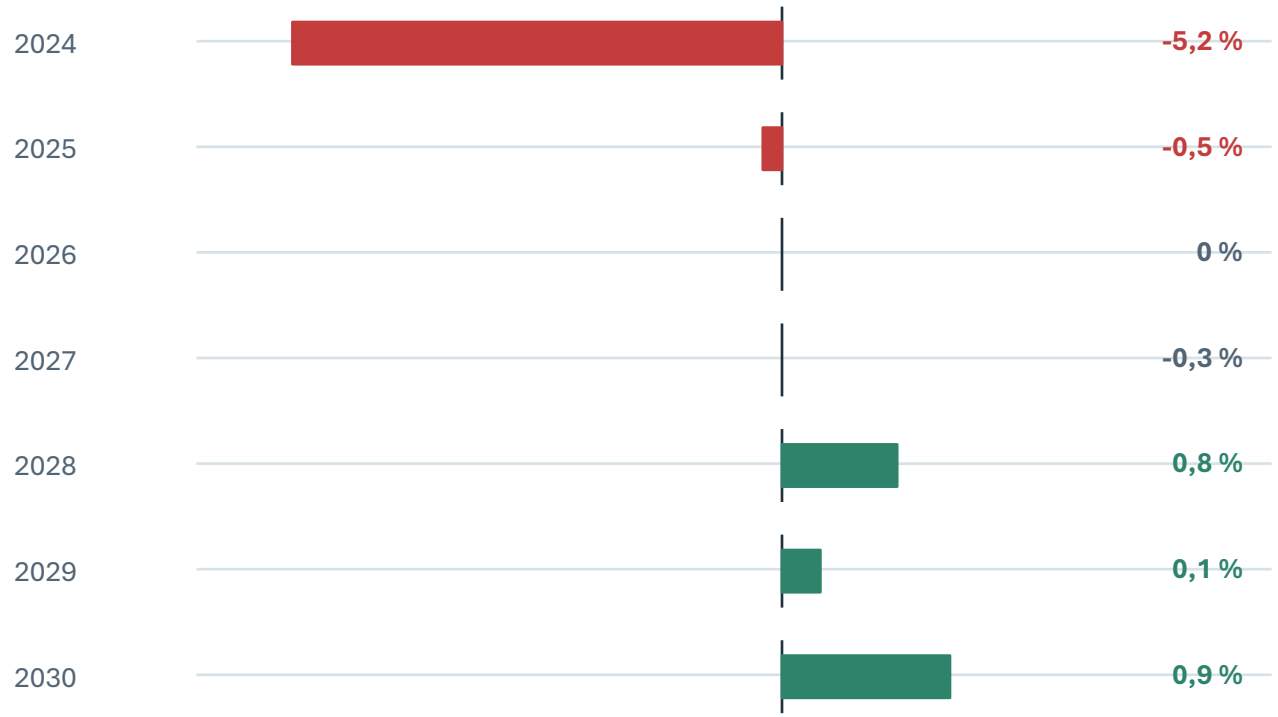
Bufferen bygges gradvis, men er fortsatt sårbar.

HOVEDBUDSKAP **Planen peker i riktig retning, men utviklingen avhenger av gjennomførte kostnadsreduksjoner og lavere investerings- og lånebehov.**

Balanse i løpende drift 2027, men liten sikkerhetsmargin

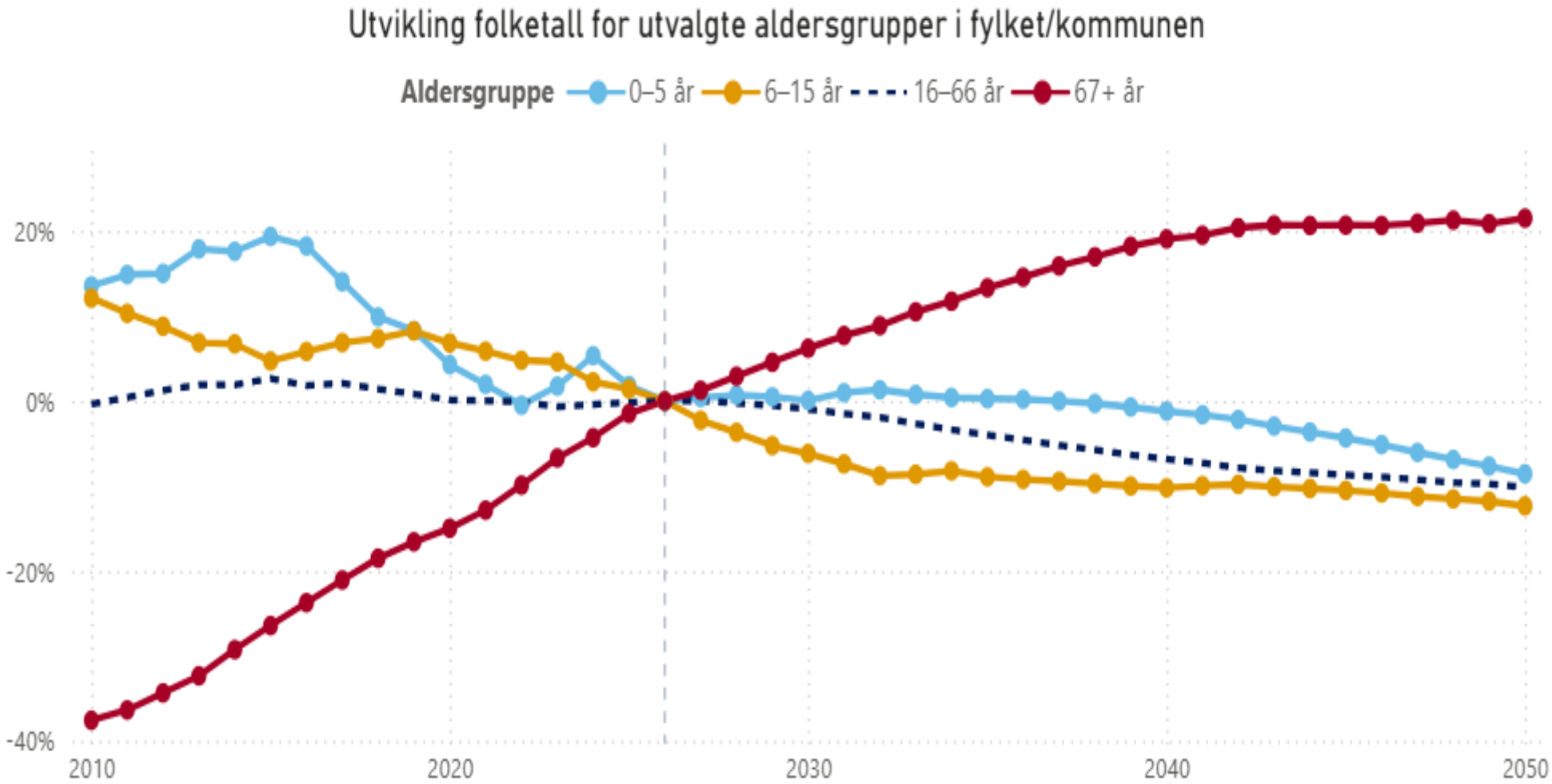
Planen balanserer. Den underliggende driften er likevel ikke varig omstilt.

Netto driftsresultat, prosent

Viktigste risikoer

- Helse og omsorg: 110–130 mill. kr i prognostisert merforbruk 2026
- Lavere tiltakseffekt enn planlagt
- Havbruksfond og skatteinntekter
- Renteutgifter, vakante stillinger, vikarbyrå, sykevikarer, overtid

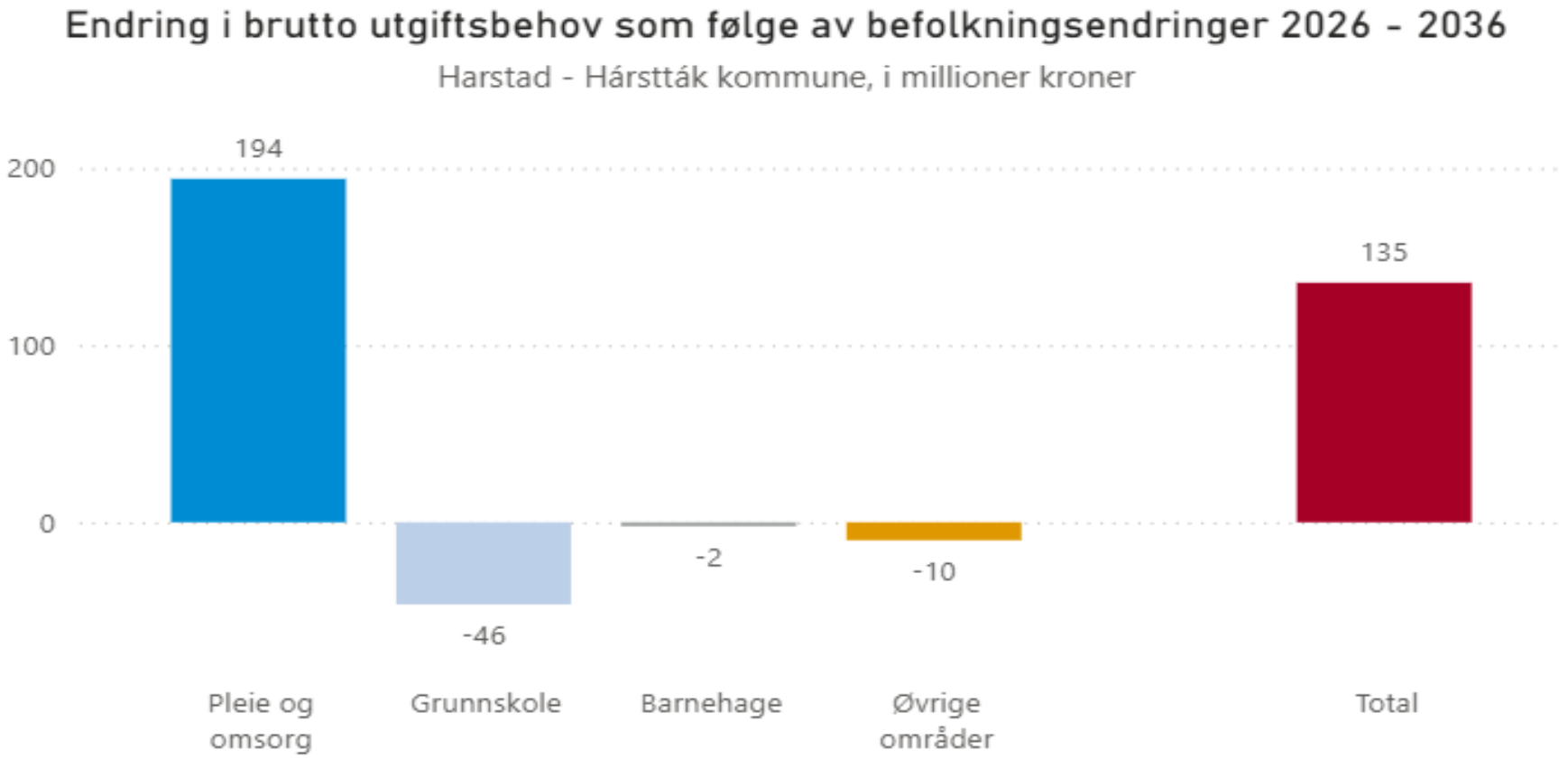

Demografien endrer kommunens prioriteringer

Færre barn og unge, flere eldre og svakere vekst i arbeidsfør befolkning gjør det nødvendig å flytte ressurser mellom tjenesteområdene

Demografien krever omfordeling av ressurser

Om ti år endres kommunens beregnede utgiftsbehov betydelig. (Demografimodell fra KS for kommunene)

Endring i brutto utgiftsbehov 10 år frem i tid:

Grafen viser hvordan kommunens **samlede utgiftsbehov endres over tid** som følge av befolkningsutviklingen.

Utgiftsendringen viser **hvordan demografiske forhold alene** bidrar til å øke eller redusere kommunens forventede utgiftsnivå.

Resultatene er vist både samlet og fordelt på hovedsektorer, slik at man kan se **hvor behovet øker mest** og hvilke områder som påvirkes minst.

Når elevtallet faller uten at bygg, klasser og organisering tilpasses, fordeles faste kostnader på færre elever. Demografien flytter ikke bare behovet. Den må også flytte kommunens faktiske ressursinnsats.

Kostnadsreduksjoner i skole

- For å oppnå nødvendig kostnadsreduksjon og mer effektiv ressursutnyttelse, må skolestrukturen vurderes på nytt. En mer bærekraftig struktur med færre enheter og klasser vil bidra til å sikre lærertetthet og høy kvalitet i undervisningen, til tross for reduserte rammer.

- En bærekraftig skolestruktur og kostnadseffektiv drift, er en nødvendig forutsetning for kommunens evne til å prioritere økte behov grunnet flere eldre i kommunen i årene som kommer

Hvis strukturtiltak ikke gjennomføres – hva da?

KONSEKVENSER OG ALTERNATIVER

Behovet består

Kostnadsreduksjonsmålet bortfaller ikke selv om dagens struktur opprettholdes.

Andre tiltak i tjenesteområdet utdanning, kultur og integrering

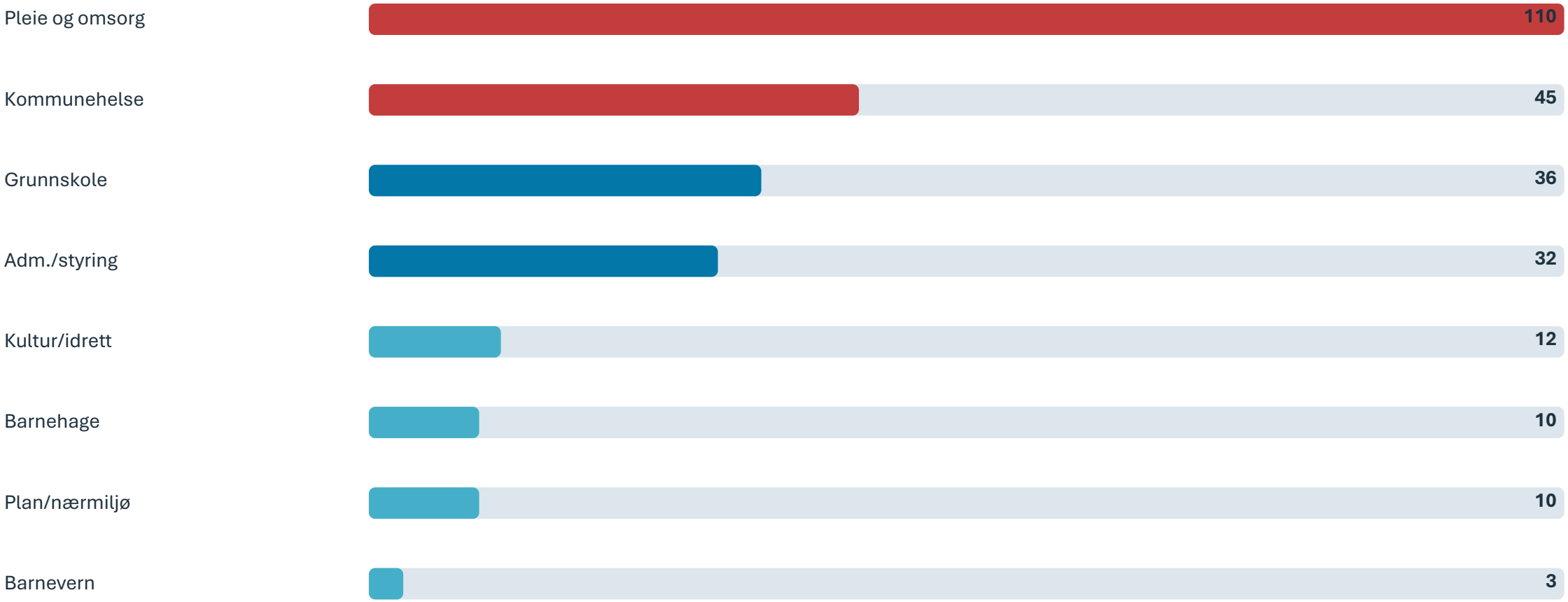
Driftskutt

Reduksjon i bemanning, ledelse og støttefunksjoner øker risikoen for lavere kvalitet og svakere elevoppfølging – også for utsatte elever.

Uten strukturelle tiltak må innsparingen søkes gjennom andre og potensielt mer kvalitetsbelastende reduksjoner.

KOSTRA gruppe 9 viser Harstad kommunes omstillingsbehov/mål for kostnadsreduksjoner

Overordnet kostnadsreduksjonsmål i mill. kroner. Vedtatt av kommunestyret i sak om strategi for økonomisk bærekraft i juni 2026.

Samlet mål 2030: 232 mill. kr

Kostnadsreduserende tiltak

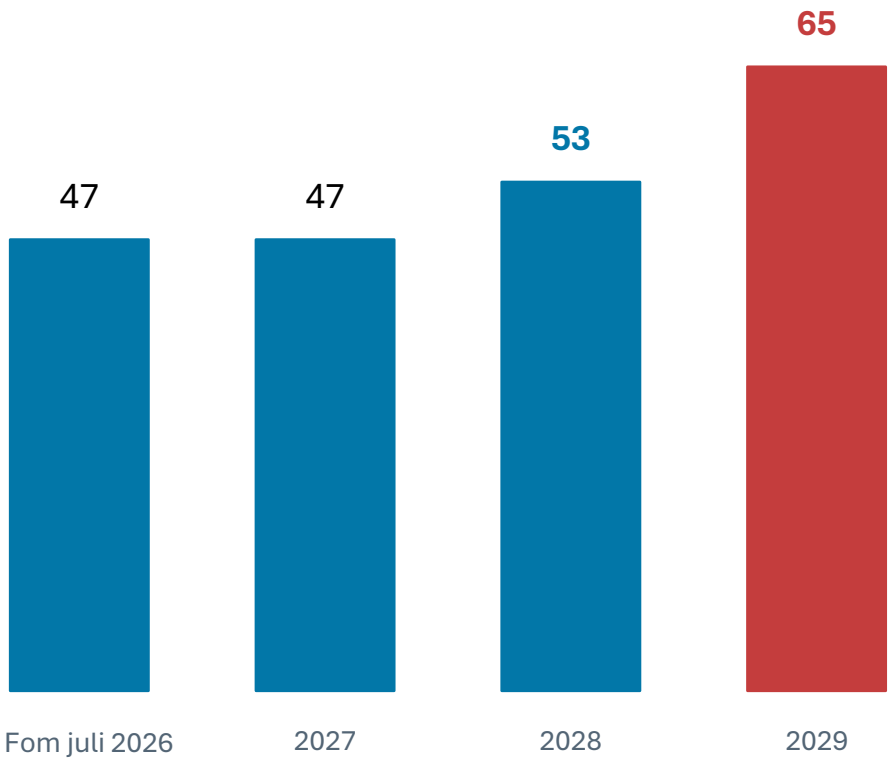
	Oppnådd*	Gjenstående	Gjenstående	Gjenstående
Tjenesteområde	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Fellesområdet	-53 200			
Styring, ledelse og støttefunksjoner	-8 049	-9 579	-9 249	-9 588
Samfunn og infrastruktur	-9 763	-1 958	-2 447	-3 426
Utdanning, kultur og integrering	-16 031	-9 486	-14 082	-18 475
Helse, omsorg og velferd	-62 500	-53 309	-70 458	-74 955
Barn, unge og familie	-15 219	-6 884	-8 630	-10 921
SUM	**-164 762**	**-81 216**	**-104 866**	**-117 365**

*Oppnådd effekt i 2026 er et anslag. Gjenstående 2027-2029 er totalt krav de enkelte år minus oppnådd til og med 2026

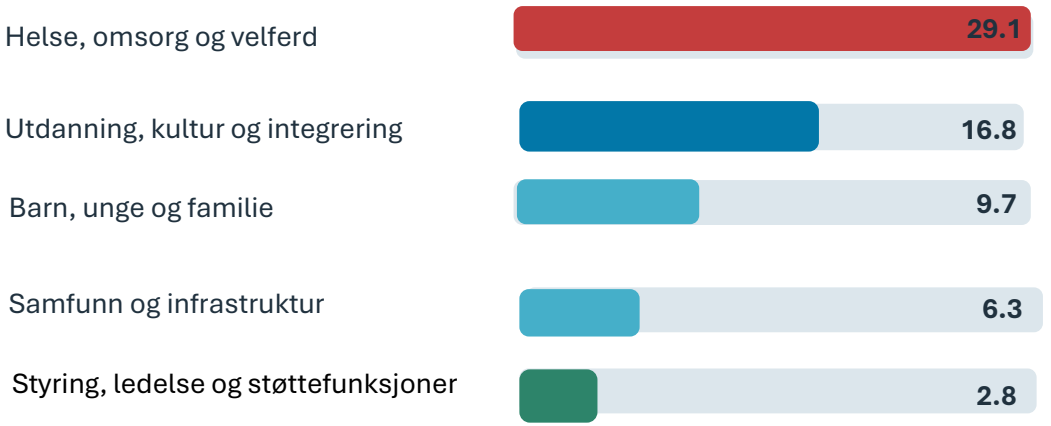
Bemanningsreduksjon: Planlagt 65 årsverk innen 2029

Naturlig avgang, omstilling og kompetanseflytting skal prioriteres.

Samlet reduksjon

Fordeling ved full effekt

Helse, omsorg og velferd	Betydelig avvik fra plan, størstedelen av forventet effekt ikke realisert
Utdanning, kultur og integrering	Delvis oppnådd, men i stor grad finansiert gjennom vakanser og mindreforbruk
Barn, unge og familie	Gjennomføres som planlagt
Samfunn og infrastruktur	Gjennomføres som planlagt
Styring, ledelse og støttefunksjoner	Gjennomføres som planlagt

Kommuneplanens samfunnsdel – ny plan er vedtatt i juni 2026

De langsiktige ambisjonene er samlet i tre satsingsområder:

01 **Trygt og inkluderende lokalsamfunn**

02 **Harstad som regional drivkraft**

03 **Tett på naturen og en utvikling som ivaretar natur, klima og miljø**

Fra kommuneplan til virksomhetsplan

Harstad har for første gang etablert en sammenhengende målstruktur i hele styringssystemet

1

Kommuneplanens samfunnsdel

3 innsatsområder
+ langsiktige hovedmål

2

Tjeneste-områdenes delmål

Målene oversettes til eget ansvar og prioriteringer

3

Indikatorer og ønsket resultat

Resultater kan følges opp og rapporteres

4

Tiltak i økonomiplanen

Tiltak kobles til KPS mål

HELT NYTT: **Politisk retning, økonomiske prioriteringer og tjenestenes resultatmål er nå samlet i én styringskjede.**

NESTE STEG | VIRKSOMHETSPLANER 2027

Enhetene konkretiserer hvordan målene skal nås

Virksomhetsplanene skal bygge på vedtatt målstruktur og angi ansvar, aktiviteter, frister og lokal oppfølging.

Kommuneplanens samfunnsdel prioriterer Handlings- og økonomiplan 2027-2030

- Forebygging og tidlig innsats
- Digital transformasjon og innovasjon
- Boligsosiale tiltak og aldersvennlig samfunn
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Vedlikehold foran nye investeringer
- Rekruttering og heltidskultur
- Utvikling og samskaping

Tjenesteområdene: tydeligere oppdrag

Alle områder skal kombinere kvalitet, omstilling og bedre ressursutnyttelse.

Styring, ledelse og støttefunksjoner	Økonomi • kompetanse • digital omstilling • effektiv og sikker drift • arbeidskraft
Samfunn og infrastruktur	Byutvikling • vedlikehold • byggesak • vei, vann og avløp
Utdanning, kultur og integrering	Inkludering • demografisk omstilling • skolestruktur • tidlig innsats • arbeid • kultur og deltakelse
Helse, omsorg og velferd	Forebygging • bo hjemme •egenmestring • riktig tjeneste i trappa • teknologi • ikke vikarbyrå • kostnadsreduksjoner
Barn, unge og familie	Tidlig innsats • bedre samhandling • bærekraftige tjenester

Klimabudsjett i HØP: målet krever sterkere virkemidler

Direkte utslipp skal reduseres 55 prosent innen 2030 sammenlignet med 2009.

Utslipp 2024

84 886 tonn

CO_2-ekvivalenter for hele kommunen
gjelder primært transport og sjøfart

Gjenstående kutt

46 676 tonn

fram til 2030 for hele kommunen
gjelder primært transport og sjøfart

Indirekte utslipp

97 %

av kommunens virksomhet
gjelder primært innkjøp og tjenesteleveranse

Prioriterte virkemidler for kommunen

- Klima- og miljøkrav i anskaffelser
- Energisparetiltak og LED i kommunale bygg
- Elektriske tjenestebiler og bedre tilrettelegging for gående og sykkel
- Landstrøm og utslippskrav i havna

Staten ber kommunene planlegge for mål, tiltak og virkemidler for egen virksomhet og for hele kommunen.

Budsjett 2027

Strammere drift, men fortsatt høy investeringstakt

DRIFTSINNTEKTER

3,21 mrd

+53 mill. fra budsjett 2026

DRIFTSUTGIFTER

3,08 mrd

+56 mill. fra budsjett 2026

NETTO FINANS

329 mill.

12 mill. lavere enn budsjett 2026

HOVEDBUDSKAP

Utgiftene øker mer enn inntektene (engangsutgifter)

Budsjettet gir et negativt netto driftsresultat. Det reduserer økonomisk handlingsrom og øker behovet for stram prioritering og gevinstrealisering i 2027.

UTVIKLING I NETTO DRIFTSRESULTAT

Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
–15,7 mill.	**0 mill.**	–9,9 mill.
		Balanse uten engangstiltak
		- 0,3 % av driftsinntektene

Resultatutviklingen viser at driftsbalansen fortsatt er sårbar.

INVESTERINGER OG LÅN

390 mill.

Samlede investeringer i 2027

Bruk av lån **267 mill.**

Nye lån **295 mill.**

Nye lån er 15 mill. høyere enn opprinnelig budsjett 2026.

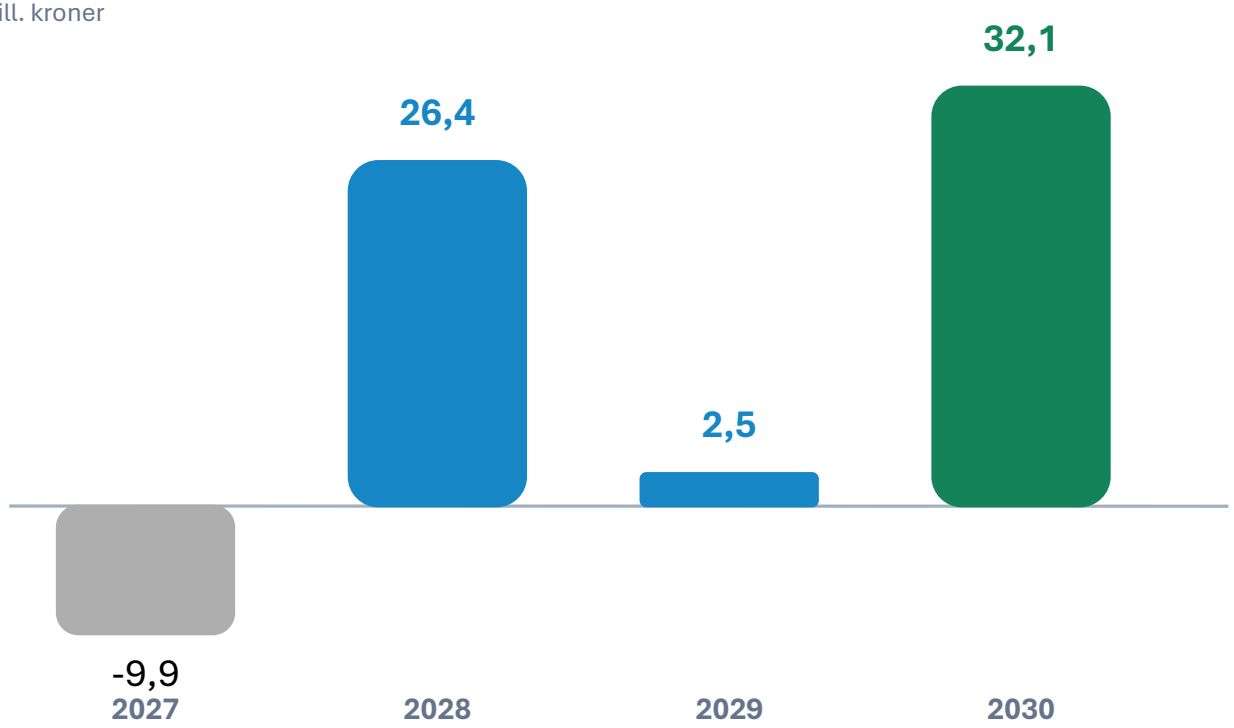
Økonomiplan 2027–2030

Fra negativt driftsresultat i 2027 til styrket økonomisk handlingsrom

HOVEDBILDE
Bufferen øker fra 120 til 185 mill. kr innen 2030

Netto driftsresultat

mill. kroner

2027 krever bruk av fond → positive resultater fra 2028

Disposisjonsfond

mill. kroner ved utgangen av året

2026	120
2027	110
2028	139
2029	145
2030	185

+65 mill. kr fra 2026 til 2030

Harstad kommune
Hárstták suohkan

Investeringer: fullføre, prioritere og bremse

Planen inneholder ingen nye større investeringer på frie områder.

Investeringer 2027

390 mill. kr

Varige driftsmidler

Lånefinansiering

267 mill. kr

Høy låneandel

Nye lån

295 mill. kr

Investeringer

Prioriterte løp

Bergsodden sykehjem 2

Fullføres i 2027, 40 nye fysiske plasser
26 plasser av disse kan tas i bruk når behov/finansiering og økonomiske forutsetninger tilsier det.

Ny brannstasjon

Utredning og planlegging før endelig investeringsbeslutning

Heldøgns omsorgsboliger etter Bergsodden (40-50)

(anslag som må avklares ved nærmere planlegging- boligantall og investeringsrammer)

Planlegging fra 2027, ferdigstillelse planlagt i 2032

Nye og tidligere vedtatte investeringer

Prioriteringene i økonomiplanen 2027–2030

Foreslåtte nye investeringer — 19 mill.

Nye rammer eller prosjekter i ny HØP

Orrehaugen ved Nordsida skole	11,5
Beredskapspott	5,2
Bergsodden 1, forpleining	1,5
Sentrumsområdet / kollektivknutepunkt	1,0

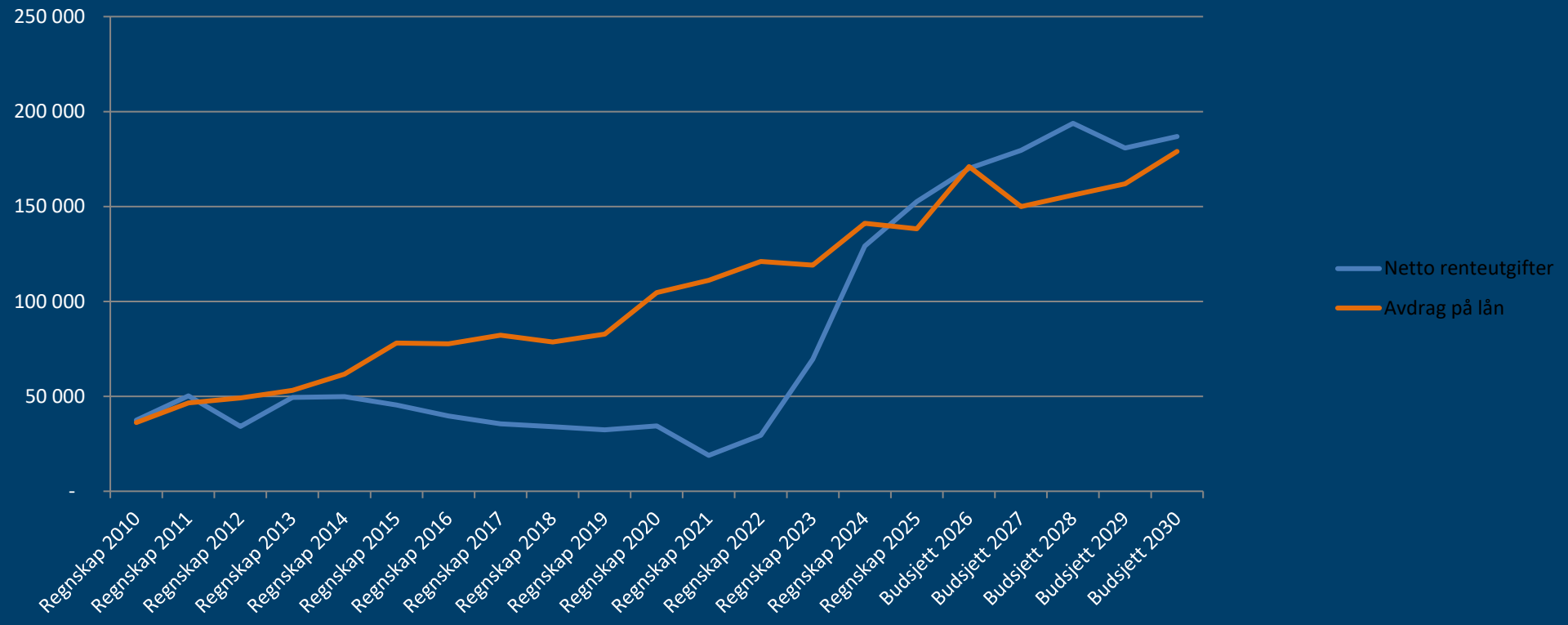
Tidligere vedtatte pågående investeringer — 597 mill.

Vedtatte eller igangsatte tiltak som videreføres

Ny brannstasjon	**265,1**
Heldøgns omsorgsplasser	**132,0**
Ny tankbil brann	5,7
Bergsodden sykehjem 2, rest 2027	76,0
Fornying av bilparken	75,0
Veipakke Harstad, kommunal andel	20,0
Oppgradering kommunale bygg	18,0
Busslomme Stangneshallen	3,5
Keipen, tilrettelegging	1,9

Harstad kommune
Hárstttáid suohkan

Rente- og avdragsbelastning

Nye driftstiltak selvkost

	2027	2028	2029	2030
Avløp: Bergsodden, ombygging av luftelyre	200			
Avløp: Bergsodden, repos sikker adkomst til prod.hall	150			
Avløp: Saneringsplan spredt avløp	800	800		
Vann: Automatiker	1 350	1 350	1 350	1 350
Vann: Rehabilitering, dam grunnvann			1 000	1 000
Vann: Nedtapping av dammer Bjarkøy	2 000			
Vann: Rehabilitering, dam Musvann	1 000	500		
Vann: Nedtapping øvre og nedre Leirvåg og Bjarkøydam	500			

Investeringer selvkost

	2027	2028	2029	2030
Vann: Sum investeringer	73 958	31 101	24 800	35 300
Avløp: Sum investeringer	65 345	56 870	77 145	86 000

Dette inkluderer tidligere vedtatte investeringer og vedtatte tidsforskyvninger fra 2026.

Hvorfor øker selvkostgebyrene?

+999 kr
samlet per år | +5,0 %

Økningen skyldes både enerell lønns og prisstigning, nye eksterne kostnader og inndekning av tidligere underskudd

Årsgebyr for standard enebolig

Beløp inkl. mva. Der dette gjelder

Tjeneste	2026	2027	Endring
Vann*	6 406	**6 523**	**+117** +1,8 %
Avløp*	7 419	**7 661**	**+242** +3,3 %
Renovasjon	5 563	**6 113**	**+550** +9,9 %
Feiing	768	**858**	**+90** +11,8 %
Sum	20 156	**21 155**	**+999**

* Standardbolig 120 m^2. Slam kommer i tillegg: 1 408 → 1 482 kr (+74 kr / 5,2 %).

Renovasjon: +550 kr | +9,9 %

- **32 % dyrere brennbart avfall** — Ny statlig CO_2-avgift på avfallsforbrenning.
- **Mer enn doblet behandlingspris** — Matavfall må i en overgangsperiode leveres via IRIS i Salten.
- **Over 50 % høyere drivstoffpris** — Øker kostnadene til innsamling og transport.

Feiing: +90 kr | +11,8 %

- **Lønns- og prisvekst** — Tjenesten er arbeidsintensiv, og økte lønns- og driftskostnader slår direkte inn i gebyret. Økningen er forbigående ifbm kompetanseoverføring
- **Tidligere underskudd må dekkes inn** — Selvkostregelverket krever at gebyrene over tid dekker kostnaden ved tjenesten.

Harstad kommune
Hárstttáid suohkan

Risikobildet for 2027

De største utslagene ligger ikke bare i statsbudsjettets enkeltposter, men i kombinasjonen av flere usikre forhold.

Skatteinngang	Kommunevise skatteanslag er usikre og påvirkes av innbyggertall og inntektsutjevning.	Middels
Rente og avdrag	Harstads høye gjeld gjør kommunen særlig utsatt for renteutviklingen og investeringsnivået.	Høy
Tiltakseffekt	Manglende realisering i helse eller skole krever nye tiltak eller finansiering fra andre områder.	Høy
Demografi	Ressurser må flyttes fra områder med lavere behov (skole) til helse- og omsorgstjenester.	Høy
Stortingsbehandling	Forslaget kan endres før endelig budsjettvedtak.	Middels

Samlet vurdering: Statsbudsjettet gir forutsigbarhet i inntektssystemet, men liten margin mot Harstads lokale risiko.

Hva kommunestyret i realiteten tar stilling til

Vedtaket handler både om 2027-budsjettet og retningen gjennom 2030.

1	**Balanse i den løpende driften**	
2	**Investeringsnivå**	390 millioner og bruk av lån 267 millioner
3	**Skatt og avgifter**	Maksimal kommuneskatt, eiendomsskatt og 100 % selvkost
4	**Omstilling**	Videreføre kostnadsreduksjoner og raskt erstatte manglende effekt
5	**Prioritering**	Nye vedtak i året må ha konkret og realistisk inndekning

Fra vedtak til gjennomføring

2027 må være året for dokumentert effekt, ikke bare vedtatte tiltak.

1

Tydelig ansvar

Kommunalsjefene eier gjennomføringen

2

Månedlig styring

Fremdrift, økonomi og arbeidsmiljø

3

Avvik håndteres raskt

Nye tiltak ved manglende effekt

4

Tertialvis politisk kontroll

Status, risiko og korrigerende beslutninger

Hovedbudskap:

Harstad skal både omstille og utvikle i planperioden

Planen gir retning, men resultatet avgjøres av gjennomføringen.

Økonomi

balanse, fond og lavere gjeld

Tjenester

forebygging, struktur og teknologi

Samfunn

regional drivkraft og bærekraftig utvikling

Handlings- og økonomiplan 2027–2030

SAMLET BILDE

Stramt handlingsrom • demografisk omstilling • gjennomføring avgjør

DRIFTSINNTEKTER 2027
3,21 mrd. kr

INVESTERINGER 2027
390 mill. kr

NETTO DRIFTSRESULTAT
−9,9 mill. kr
−0,3 %

GJELDSGRAD 2027
138 %
mål 100 % i 2035

DISPOSISJONSFOND
110 mill. kr
2027

Hvorfor må kommunen omstille?

1. **Helse og omsorg**
   110–130 mill. kr i prognostisert merforbruk i 2026
2. **Demografi**
   Færre elever og flere eldre krever flytting av ressurser
3. **Gjeld og investeringer**
   Renter og avdrag binder framtidig handlingsrom
4. **Arbeidskraft**
   Rekruttering krever nye arbeidsformer, teknologi og heltidskultur

Retning og prioriteringer

- **Gjennomføre tiltak**
  Manglende effekt må erstattes raskt.
- **Redesigne tjenester**
  Styrk hjemmebaserte tjenester, forebygging, teknologi og riktig nivå i omsorgstrappen.
- **Tilpasse skolestrukturen**
  Færre elever må gi færre faste kostnader, samtidig som kvalitet og lærertetthet ivaretas.
- **Bremse investeringene**
  Fullfør vedtatte prosjekter, prioriter vedlikehold og reduser nye låneopptak.

Planlagt økonomisk utvikling

Netto driftsresultat / disposisjonsfond

ÅR	RESULTAT	FOND
2027	−9,9	110
2028	+26,4	139
2029	+2,5	145
2030	+32,1	185

mill. kr

Planen gir en mulig vei til bedre balanse, men bare dersom omstillingen gjennomføres, ressursene flyttes og investeringsnivået reduseres.

Harstad kommune
Hárstáid suohkan

Videre behandling

- Kommunedirektøren presenterer Handlings og økonomiplanen 9.november.
- Handlings og økonomiplanen vil bli behandlet i flere utvalg, med start i ØKM 16.november.
- Formannskapet vil behandle saken 24.november og da innstille til kommunestyret. Handlings og økonomiplanen med formannskapets innstilling legges ut til offentlig ettersyn i minimum 14 dager før kommunestyrets behandling
- Kommunestyret skal vedta Handlings og økonomiplanen 17.desember 2026.

Spørsmål

- Spørsmål vedrørende Handlings og økonomiplanen fra politikere sendes inn til postmottak eller stabssjef i økonomiplanprosessen.

Spørsmål og svar legges ut i eget kapittel i Handlings og økonomiplanen 2027-2030, slik at alle blir godt og felles informert